

THEORETICAL FOUNDATIONS OF THE CRIME OF PREPARING, STORING, DISTRIBUTING OR DISPLAYING MATERIALS THAT THREATEN PUBLIC SAFETY AND ORDER

Sh. Muhammadjonov

Farg'ona davlat universiteti universiteti Huquq ta'limi

kafedrasi o'qituvchisi

Shmuhammadjonov540@gmail.com

Tel: 99 899 9902020

Abstract

Liability is established, and these rules serve to protect society from various forms of aggression and ensure the stability of the country. However, a number of problems are observed in the practice of applying these legal norms.

Introduction

JAMOAT XAVFSIZLIGI VAJAMOATTARTIBIGA TAHDID SOLADIGAN MATERIALLARNI TAYYORLASH, SAQLASH, TARQATISH YOKI NAMOIYISH ETISH JINOYATINING NAZARIY ASOSLARI

Sh.Muhammadjonov

Farg'ona davlat universiteti universiteti

Huquq ta'limi kafedrasi o'qituvchisi

Shmuhammadjonov540@gmail.com

Tel: 99 899 9902020

Javobgarlik belgilangan bo'lib, ushbu qoidalar jamiyatni turli ko'rinishdagi tajovuzlardan himoya qilishga, mamlakat barqarorligini ta'minlashga xizmat qiladi. Biroq buboradagi huquqiy normalarni qo'llash amaliyotida bir qator muammolar ham kuzatilmoqda.

Jamoat xavfsizligi va jamoat tartibiga tahdid soladigan materiallar deganda, avvalo, zo'ravonlik va terrorizmni targ'ib qiluvchi, milliy, irqiy, etnik yoki diniy adovat, ayirmachilik, dushmanlik yoki zo'ravonlikni qo'zg'atuvchi, shuningdek, davlat xavfsizligiga tahdidsoluvchimateriallar tushuniladi. Bunday materiallarni

tayyorlash, saqlash, tarqatish yoki namoyishetish jamiyat barqarorligiga, tinchligiga, fuqarolarning xavfsizligiga jiddiy xavf tug'diradi.

Jamoat xavfsizligi nafaqat xavfsizlik holati, balki jamiyat huquq tizimining ajralmas elementisifatida ham qaraladi, unda turli tahdidlarning oldini olish va bartaraf etish uchun maxsus huquq mexanizmlar ishlaydi.

K.S.Belskiyning fikricha, jamoat xavfsizligi diniy, milliy va mehnat asosidagi nizolarning yo'qligi bilan tavsiflangan muhit ekanligini ta'kidlaydi. Shu nuqtai nazardan, jamoat xavfsizligi deganda, eng muhimi, jamoat osoyishtaligi va fuqarolarning ularni har qanday tahdid va shu kabi xatti-harakatlardan himoyalashga ishonchi huquqni muhofaza qilish tizimi, birinchi navbatda, politsiya tizimi tomonidan ta'minlanadigan davlat tushuniladi¹. Zamonaviy dunyoda jamoat xavfsizligi kengroq yondashuvni talab qiladi, bunda fuqarolik jamiyati institutlari, ommaviy axborot vositalari, ta'lim tizimi va texnologik vositalarning ham muhim roli bor. Chunki xavfsizlik nafaqat tahdidlarning oldini olish yoki ularga qarshi kurashish, balki ularning yuzaga kelish sabablarini bartaraf etish bilan ham chambarchas bog'liq. Shunday ekan, jamoat xavfsizligi davlatning majburiyati bo'lishi bilan birga, butun jamiyatning hamjihatlikdagi harakatiga asoslanishi lozim.

Belskiy ta'kidlaganidek, osoyishtalik va ishonch muhitini ta'minlash – huquqni muhofaza qilish tizimining vazifasi bo'lsa-da, bu jarayonga fuqarolar faolligi, huquqiy madaniyat va ijtimoiy birdamlik ham katta ta'sir ko'rsatadi.

I.I.Veremeenkoning fikriga ko'ra, jamoat tartibi deganda jamiyat ehtiyojlaridan kelib chiqqan holda, jamoat xavfsizligi va shaxs xavfsizligini ta'minlaydigan, shu bilan jamiyat hayotining muvofiqlashtirilishi va dinamikligini kafolatlaydigan jamoat joylaridagi munosabatlartartib tushunilishi kerak. Bundan kelib chiqadiki, jamoat xavfsizligi va shaxs xavfsizligini ta'minlash jamoat tartibini o'rnatish va saqlash maqsadini tashkil etadi².

Haqiqatdan ham, jamiyat barqarorligi va dinamik rivojlanishi fuqarolarning o'zlarini xavfsiz his qilishlari va jamoat joylarida tartib-intizomning saqlanishiga bog'liq. Jamoat tartibini o'rnatish va qo'llab-quvvatlash nafaqat davlat organlari,

¹ Белский К.С. Политическое право/под ред. А. В. Куракина. М.: Изд-во «Дело и Сервис», 2004. 816 с.

² Веремеенко И.И. Механизм административно-правового регулирования в сфере охраны общественного порядка: Предмет и понятие. Ч. 1 М.: Изд-во ВНИИ МВД СССР, 1981. С. 18

balki jamiyatning o'zi tomonidan hamqo'llab-quvvatlanishi kerak. Biroq, jamoat tartibini saqlash faqatgina ma'muriy yoki huquqiy choralar bilan cheklanib qolmasligi lozim. Unga fuqarolarning huquqiy ongi, ijtimoiy madaniyat darajasi va mas'uliyat hissi ham bevosita ta'sir qiladi.

I.I. Veremeenko bilan birlashib, jamoat tartibini saqlashning o'xshash maqsadlarini ko'rsatib, E.A. Cherepanov bunday faoliyatning kutilayotgan yakuniy natijasini odamlarning hayoti sodir bo'ladigan normal muhitni yaratish uchun tegishli shart-sharoitlarni ta'minlash shaklida aniqlaydi³.

Mohiyatan shunga o'xshash pozitsiya A.I. Pavlovskiyning dissertatsiya tadqiqotidagi ham bayon etilgan⁴. Umuman olganda, jamoat tartibi – bu nafaqat huquq-tartibot organlar tomonidan o'rnatiladigan qoidalar tizimi, balki jamiyatning o'zini o'zi boshqarishtamoyillariga asoslangan barqaror va uyg'un muhit yaratish vositasidir. Shu bois, jamoat xavfsizligi faqat davlatning emas, balki har bir fuqaroning ishtirokini talab qiladigan jarayondir.

Bu mavzuda jinoyat huquqi bo'yicha ilmiy ishlarda ham bayon qilingan nuqtai nazarkeltirilgan. Masalan, P.F. Grishayev ijtimoiy o'zaro munosabatlar sohasida yuzagakeladigan munosabatlarning shunday tartibini jamoat tartibi deb hisoblaydi, unga ko'ra jamiyatning barcha a'zolari nafaqat huquqiy normalar, balki axloqiy me'yorlar bilan tartibga solinadigan qoidalarga rioya qilishlari kerak.⁵

Demak, jamiyat barqarorligi va xavfsizligi huquqiy va axloqiy meyorlarning uyg'unlashuvi orqali ta'minlanishi lozim. Fuqarolarning huquqiy ongiga qanchalik yuksak bo'lsa, ularning axloqiy tamoyillarga asoslangan ijtimoiy javobgarligi hamshunchalik mustahkam bo'ladi. Shu boisdan, jamiyatda jamoat tartibini shakllantirish va qo'llab-quvvatlash nafaqat davlat organlari, balki har bir insonning ongli harakati natijasida yuzaga keladi. Jamoat xavfsizligining kafolati jamiyatning barcha a'zolari tomonidan ushbu normalarga rioya qilish bo'lib, fuqarolarning xavfsiz muhitda kundalik hayotini ta'minlaydi. Fuqarolarning o'z sha'ni va qadr-qimmatini daxlsizligini, jamoat va shaxsiy tinchligini ta'minlash gabo'lganehtiyojini

³ Черепанов Е.А. Общественная безопасность: теоретико-правовые и организационные проблемы ее обеспечения // Вопросы совершенствования деятельности милиции общественной безопасности. Сборник №9. М., 2002. С. 46

⁴ Павловский А.И. Административно-правовые гарантии прав и свобод граждан в сфере охраны общественного порядка: дисс. ... канд. юрид. наук. М., 1998. С. 23-24

⁵ Гришаев П.Ф. Преступления против общественной безопасности и порядка. М.: ВЮЗИ, 1959. С.4

anglash jamoat xavfsizligi va jamoat tartibi o'rtasidagi munosabatlarni belgilabberuvchi omil hisoblanadi. Shu nuqtai nazardan, olimlarning qarashlari munozarali bo'lib, jamoat xavfsizligi sifatida jamiyat va fuqarolarni himoya qilish holatini hisobga oladi, bufaqatfuqarolarning hayoti va sog'lig'iga, shuningdek, ularning mulkiga zarar yetkazuvchi xavf omillarini zararsizlantirish bilan bog'liq. Shuni unutmaslik kerakki, huquqiy normalar ko'pincha inson xatti-harakatlarini majburiy tarzda tartibga soladi, axloqiy meyorlar esaichkiong va tarbiya orqali shakllanib, ijtimoiy munosabatlarga tabiiy ravishda ta'sir qiladi. Inson salomatligining yomonlashishiga sub'ektning sha'ni va qadr-qimmatiga tajovuzqilishham sabab bo'lishi mumkin. Shu bilan birga, inson hayoti va salomatligi xavfsizligini, mulkdaxlsizligini kafolatlamasdan turib, jamoat va shaxsiy tinchlikka erishish qiyin.

Bundan tashqari, N.V.Balandina "jamoat tartibi" va "jamoat xavfsizligi" tushunchalari o'rtasidagimunosabatlarni davlatning jamiyat, alohida fuqarolar oldidagi mas'uliyati nuqtai nazaridantahlil qilib, ular nafaqat davlatning asosiy funksiyalarining mazmunini, shujumladanstandartlar, ichki tajovuzlardan, jinoyatlar sonidan, shuningdek, tashqi tajovuzlardanhimoya qilish va ta'minlash, shuningdek, huquqning funksiyalarini (xavfsizlikni o'rnatish)aksettirishini to'g'ri ta'kidlaydi. Qonun jamoat munosabatlarini davlat tomonidan tartibga soluvchi, ya'ni, xavfsizlikstandartlarini, tartibni (tartibga solish funksiyasini), shuningdek vakolatli davlat organlaritizimi yordamida o'rnatadi, jamiyatda xavfsizlik va tartibni ta'minlaydi, kafolatlaydi vahimoya qiladi⁷. Bir qator olimlarning nuqtai nazarlari tahlilidan kelib chiqib, D.A.Korotchenkovningjamiyatning xavfsizligini ta'minlovchi manfaatlarining ro'yxati bo'lishi zarurligi to'g'risidagifikriga qisman qo'shilish mumkin, lekin bu masalalar qonunchilikdagi havolaki dispozitsiyalarorqali o'z-o'zidan hal bo'ladi degan fikrdamiz. Shuningdek, I.I.Veremeenkoning "jamoatvashaxs xavfsizligini ta'minlash jamoat tartibini o'rnatish va saqlash maqsadini tashkil etadi"degan fikrida shaxs, jamiyat va davlatning muhim manfaatlarini hisobga olinmagan, chunki ushbu manfaatlarining qondirilmassligini jamoat xavfsizligiga nisbatan jiddiy tahdidsifatidaqarash mumkin.

Yuqorida aytilganlarning mohiyati shundan dalolat beradiki, olimlarning zamonaviyilmifyikrlarida "jamoat xavfsizligi" tushunchasini ta'riflashda yagona qarashlar mavjudemas. Xulosa qiladigan bo'lsak, birinchidan, ta'riflarning

aksariyati uning turli tomonlarini vaxavfsizlik hamda himoya qilish obektlarini aks ettiradi; ikkinchidan, olimlar jamoatxavfsizligining faqat bitta mazmunli jihatiga ya'ni turli tahdidlardan himoyalanishdarajasigae'tibor qaratadilar; uchinchidan, ayrim olimlar milliy xavfsizlik va jamoat xavfsizliginitenglashtiradilar.

Foydalanilgan adabiyotlar:

1. Madinakhan, M., & Odinakhan, R. (2023). STAGES OF UPBRINGING AND DEVELOPMENT OF SPEECH-IMPAIRED CHILDREN IN THE FAMILY. American Journal of Interdisciplinary Research and Development, 16, 33-37.
2. Maxmudova, M., & Xasanova, I. (2023). DIZARTRIYA NUTQ BUZILISHI TOVUSHNING TALAFFUZ TOMONIDAN BUZILISHI SIFATIDA. Interpretation and researches, 1.
3. Madinakhan, M., & Iroda, K. (2023). SPECIFIC FEATURES OF DYSARTHRIA SPEECH DISORDER IN CHILDREN WITH SPEECH DEFICIENCY. American Journal of Interdisciplinary Research and Development, 16, 42-45.
4. Saule, Z., & Sobirxonovna, M. M. (2023). DISRUPTION OF SPEECH, WHICH IS NOT VISIBLE IN RETARDATION OF MENTAL DEVELOPMENT. Academia Science Repository, 4, 46-50.
5. Madinakhan, M. (2023). THE THEORETICAL SIGNIFICANCE OF THE DEVELOPMENT OF THE PROFESSIONAL COMPETENCE OF THE TUTOR OF A SPECIAL EDUCATIONAL INSTITUTION. Galaxy International Interdisciplinary Research Journal, 11(11), 353-356.
6. Shukhratovich, M. K. (2023). WAYS TO OVERCOME SPEECH DEFECTS IN THE EDUCATION OF PARALYZED CHILDREN. Galaxy International Interdisciplinary Research Journal, 11(11), 348-352.
7. Xurshid, M. (2023). Maxsus yordamga muxtoj bolalar va o'smirlarni ijtimoiy rehabilitatsiyasida oilaning roli. Confrencea, 12(12), 338-342.
8. Xurshid, M. (2023). Rivojlanishida nuqsoni mavjud bolalar oilalarida oilaviy munosabatlarning rivojlanishi davrlari. Confrencea, 12(12), 332-337.
9. Xurshid, M. (2023). Maxsus yordamga muxtoj bolalar oilalari bilan olib boriladigan psixoterapevtik ish. Confrencea, 12(12), 326-331.
10. Khurshid, M. (2023). Views Of Eastern Thinkers On The Education Of Children With Special Needs. JournalNX, 9(11), 210-215.